

Mirosław A. Michalski

Stanowisko Organizacji Świadków Jehowy wobec zagrożeń ekologicznych = Organisaion of Jehova's Witnesses Towards the Threat of Environment Crisis

Humanistyka i Przyrodoznawstwo 6, 209-216

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mirostaw A. Michalski

Institut Filozofii
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Institute of Philosophy
Nicolaus Copernicus University in Toruń

STANOWISKO ORGANIZACJI ŚWIADKÓW JEHOVY WOBEĆ ZAGROŻEŃ EKOLOGICZNYCH

Organisation of Jehova's Witnesses Towards the Threat of Environmental Crisis

Słowa kluczowe: świadkowie Jehowy, kryzys ekologiczny, działanie człowieka, znaki czasu, czasy ostateczne, Armagedon, nowy raj.

Key words: Jehova's Witnesses; environmental crisis; men actions; last times; Armagedon; new paradise.

Streszczenie

Organizacja Świadców Jehowy jest jedną z najbardziej dynamicznych organizacji o charakterze religijnym w świecie. Działa w 233 krajach i skupia ponad 6 mln członków. W swoich publikacjach świadkowie Jehowy wiele miejsca poświęcają na opisanie panujących obecnie związków w środowisku, kładąc szczególny nacisk na powstały stan kryzysu ekologicznego i związane z nim zagrożenie zubożenia potencjału biologicznego na naszej planecie. Świadcowie Jehowy wskazują na wiele poważnych problemów, wymieniają nadmierne wylesianie, toksyczne odpady, degradację gleby, niedobory i zanieczyszczenia wody, zanieczyszczenia atmosfery, niszczenie warstwy ozonowej, ubożenie potencjału biologicznego — wymieranie tysięcy gatunków zwierząt, owadów, ptaków i roślin. Sama Organizacja nie włącza się jednak w działania żadnej organizacji o charakterze ekologicznym. Wynika to z tego, iż problemy związane z nieodpowiedzialnym działaniem człowieka, prowadzącym do zakłócenia harmonii i ładu w środowisku, nie są dla świadków Jehowy przedmiotem zainteresowania samym w sobie, lecz spełniają funkcję służebną wobec doktryny o czasach ostatecznych, która od początku stanowiła ideę przewodnią ich posłannictwa.

Abstract

Organisation of Jehova's Witnesses is one of most dynamic religious organisations in the world. It operates in 233 countries and has over 6 milion members. In their publications Jehova's Witnesses put a lot of stress on the condition of environment — ecological crisis and the threat of the Earth biological potential weakening. Jehova's Witnesses point out numerous serious problems, such as deforestation, toxic wastes, degradation of soil, shortage of water, water and air pollution, ozone layer decay, impoverishment of biological potential — thousands kinds of animals, insects, birds and plants becoming extinct. The organisation does not get involved in pro-ecological organisations actions. The reasons for this is that the problem of irresponsible actions of men causing the disturbance of harmony and order in environment are not the subject of interest for the organisation members. These actions are interesting for Jehova's Witnesses only as an instrument for the doctrine of the last times that has always been a part of their mission. Environmental crisis is a sign of last times coming. God will come and destroy Earth. All the godless will die. Only those who respect God, his rules and work will survive. According to Jehova's Witnesses after Armagedon.

Kryzys ekologiczny jest dla świadków Jehowy znakiem zwiastującym nadejście czasów ostatecznych. Bóg przybędzie i zniszczy tych, którzy niszczą ziemię. Zginą wówczas wszyscy bezbożnicy. Przeżyją tylko ci, którzy mają szacunek dla Boga, Jego zasad i dzieł. Według świadków Jehowy po czasie Armagedonu, który nastąpi już wkrótce, na ziemi zostanie przywrócony raj. W tym wiecznym raju zamieszkają pokorni, sprawiedliwi i łagodnie usposobieni, którzy chcą pełnić wolę Bożą. Nie będzie już zła na ziemi, a jedynym panującym rządem będzie Królestwo Boże. Nikomu nie będzie wolno stwarzać zagrożeń dla przywróconego raju.

Tych, którzy chcieliby znaleźć się w tym nowym, sprawiedliwym świecie i żyć na ziemi oczyszczonej przez Boga, świadkowie Jehowy zachęcają do poznawania i wprowadzania w życie woli Bożej.

which is coming next, the paradise will be restored. This everlasting paradise will be inhabited by humble, just and kind people, ready to fulfil God willing. There will be no evil on earth, and the only government will be God's Kingdom. No one will be allowed to set the paradise in threat.

Jehova's Witnesses encourage those who want to live in this new, just world to know and put in life God willing.

Wprowadzenie

Człowiek jest częścią świata, w którym żyje. Zarówno on, jak i wszystko co istnieje zawdzięcza swoje bycie woli stwórczej Boga. On powołał do istnienia człowieka, uczynił go podobnym do siebie i umieścił na ziemi jako troskliwego pana i ogrodnika, czyniąc w ten sposób człowieka swoim współpracownikiem. Jednak poprzez swoje działania człowiek wszedł w konflikt ze środowiskiem, które determinuje jego istnienie, tym samym wystąpił przeciwko Autorowi stworzenia. W rezultacie spowodowało to istniejący obecnie stan kryzysu, powszechnie zwanego ekologicznym. Kryzys ten dotyczy nie tylko środowiska naturalnego, ale uderza przede wszystkim w człowieka, zagraża jego rozwojowi osobistemu, społecznemu, biologicznemu, fizycznemu i ekonomicznemu. Kryzys ekologiczny zagraża dalszemu istnieniu człowieka. Nie budzi przeto zdziwienia żywe zainteresowanie, jakie towarzyszy temu problemowi w wielu ośrodkach myśli społecznej na całym świecie. Wiele uwagi w swoich publikacjach poświęcają temu problemowi również świadkowie Jehowy.

Organizacja Świadców Jehowy: historia i współczesność

Organizacja Świadców Jehowy jest jedną z bardziej prężnych i dynamicznych organizacji o charakterze religijnym na świecie. Działa w 233 krajach. Skupia około 6 mln członków w blisko 88 tys. zbiorów i posiada miliony sympatyków¹.

¹ Sprawozdanie z działalności świadków Jehowy na całym świecie w roku służbowym 1998, „Strażnica” 1999, nr 1.

Działa pod przewodnictwem duchowym Ciała Kierowniczego, mającego siedzibę w nowojorskim Brooklynie. Współczesna Organizacja Świadców Jehowy wyrosła z klasy studium Biblii, utworzonej w 1870 r. przez Charlesa T. Russella w Pittsburgu w stanie Pensylwania w Stanach Zjednoczonych Ameryki². Dzisiejsza Organizacja wpływa na sposób myślenia i widzenia rzeczywistości milionów ludzi na całym świecie. Również w Polsce świadkowie Jehowy działają od przełomu wieków.

Obecnie w naszym kraju jest około 200 tys. świadków Jehowy zrzeszonych w 1668 zborach. W roku 1996 liczba członków Organizacji w Polsce powiększyła się o ok. 2%, zaś na całym świecie o ok. 4,5%³. Świadców Jehowy można spotkać w każdym zakątku świata. Warto więc zapoznać się ze stanowiskiem Organizacji wobec człowieka, jego środowiska i współczesnych problemów ekologicznych, prezentowanym w ogólnie dostępnych publikacjach. Najbardziej znane czasopisma rozpowszechniane przez Organizację to dwutygodniki: „Przebudźcie się!” (publikowane w 80 językach, o nakładzie prawie 20 mln egzemplarzy) oraz „Strażnica” (publikowana w 125 językach, o nakładzie 21 mln egzemplarzy).

Za fundament swojej wiary świadkowie Jehowy przyjmują objawienie zawarte na kartach Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu – akceptują kanon złożony z 66 ksiąg.

Opierając się na Biblii, wierzą, że Bóg – Jehowa jest Projektantem i Stwórcą całego wszechświata⁴, jest Tym „Który uczynił niebo i ziemię, i morze, i źródła wód”⁵. Naturalne piękno zawarte w stworzeniu odzwierciedla osobowość swego Twórcy, wszechmocnego Boga, który stworzył człowieka na obraz swój i podobieństwo swoje⁶, aby człowiek umiał cieszyć się ziemskim domem, który Bóg cudownie przyozdobił. Dzięki tej zdolności, człowiek może wzbogacać swoją wiedzę o Stwórcy. Każde dzieło Boga daje człowiekowi sposobność bliższego poznania Jego osobowości. Powołując się na Księgę Rodzaju⁷ głoszą, że Bóg powierzył człowiekowi misję sprawowania opieki nad stworzeniem i dbania o ład i harmonię na ziemi. Każde wystąpienie przeciwko stworzeniu jest wykroczeniem przeciwko jego Autorowi. Naruszenie przez człowieka ładu i harmonii w świecie stworzonym przez Jehowę jest grzechem, za który Bóg „Wytraci tych, którzy niszczą ziemię”⁸.

² „Przebudźcie się!” 1997, nr 16.

³ Sprawozdanie z działalności świadków Jehowy na całym świecie w roku służbowym 1996, „Strażnica” 1997 nr 1.

⁴ „Przebudźcie się!” 1997, nr 16. Patrz Księga Rodzaju 1–2,25.

⁵ Objawienie św. Jana 14,7. *Nowy Testament i Psalmi* (nowy przekład), The Gideons International.

⁶ Księga Rodzaju 1,27. *Biblia Tysiąclecia. Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań–Warszawa 1980, wyd. III.

⁷ Księga Rodzaju 1,26–29; 2,15.

⁸ Objawienie św. Jana 11,18.

Obraz kryzysu środowiskowego w publikacjach świadków Jehowy

W swoich publikacjach świadkowie Jehowy wiele miejsca poświęcają na opisanie panujących obecnie związków w środowisku, kładąc szczególny nacisk na powstały stan kryzysu ekologicznego i związane z nim zagrożenie zubożenia potencjału biologicznego na naszej planecie. Człowiek zostaje w nich przedstawiony jako agresor, który wskutek swojego samolubstwa, ignorancji, krótkowzroczności, egocentryzmu i chciwości prowadzi grabieżczą gospodarkę, prowadzącą do zniszczenia środowiska, a przez to do samounicestwienia rodzaju ludzkiego⁹.

Świadkowie Jehowy w swoich publikacjach wskazują na wiele poważnych problemów, wymieniają nadmierne wylesianie, toksyczne odpady, degradację gleby, niedobory i zanieczyszczenia wody, zanieczyszczenia atmosfery, niszczenie warstwy ozonowej, ubożenie potencjału biologicznego – wymieranie tysięcy gatunków zwierząt, owadów, ptaków i roślin. Wszystko to składa się na katastroficzny obraz ziemi w przyszłości.

Organizacja przypomina, że zaledwie 3% światowych zasobów wody stanowi woda słodka, prawie w całości (ok. 99%) uwięziona w lodowcach, czapach lodowych lub głęboko pod ziemią. Jednak pozostały 1% – wykorzystywany racjonalnie – wystarczyłby do zaspokojenia potrzeb trzy razy większej liczby ludności niż obecna¹⁰. Pomimo jednak tak obfitych zasobów wody słodkiej, w wielu regionach ziemi jej brakuje. Organizacja podkreśla, że według Banku Światowego brak wody już zagraża gospodarce oraz zdrowiu mieszkańców 80 krajów, a 40% ludności ziemi nie ma dostępu do czystej wody ani do urządzeń sanitarnych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w ciągu roku przyniesienie wody z odległych, często zanieczyszczonych źródeł zabiera milionom kobiet i dzieci ogółem przeszło 10 mln lat. Przyczyna takiego stanu rzeczy tkwi nie tylko w nierównomiernym rozmieszczeniu zasobów wody i rozkładzie opadów deszczu, ale także w nadmiernej eksploatacji ziemi i pastwisk, co prowadzi do wyjąłowienia gleby i zmian klimatycznych, wywołanych również nadmierną wycinką lasów, zanieczyszczeniem powietrza oraz brakiem społecznego zaangażowania na rzecz ludzi najbardziej potrzebujących, wobec zwiększającej się liczby ludności i związanego z tym wzrostem zapotrzebowania na wodę. Ogólny stan wody się nie zmienia, liczba ludności zaś gwałtownie rośnie. W naszym stuleciu zużycie wody wzrosło co najmniej dwa razy i prawdopodobnie w ciągu następnych 20 lat znowu się podwoi.

Świadkowie Jehowy dostrzegają, że problem nie zamyka się wyłącznie na niedoborach wody i ogromnych potrzebach rozrastającej się ludności. Co roku do rzek wlewa się około 450 km sześć. ścieków. Rzeki i wody gruntowe nierzadko

⁹ *Co czeka naszą wrażliwą planetę?*, „Przebudźcie się!” 1996, nr 1.

¹⁰ *Woda życiodajna substancja*, (za: People & The Planet), „Przebudźcie się!” 1997, nr 16.

bywają zatrutowane toksycznymi chemikaliami, pochodzącymi z nawozów stosowanych w rolnictwie. Powołując się na badania organizacji na rzecz ochrony środowiska, świadkowie Jehowy podają, że „Jedna trzecia ludzkości jest przewlekle chora lub osłabiona wskutek picia brudnej wody, a następnej jednej trzeciej grozi niebezpieczeństwo z powodu zanieczyszczenia wody substancjami chemicznymi. [...] Na choroby spowodowane pić zanieczyszczonej wody co osiem sekund umiera jedno dziecko [...]. W krajach rozwijających się picie brudnej wody jest przyczyną 80 procent wszystkich chorób. Drobnoustroje oraz zanieczyszczenia wodne uśmiercają rocznie 25 milionów ludzi”¹¹.

Organizacja Świadców Jehowy zwraca ponadto w swoich publikacjach uwagę na fakt, iż w minionym dziesięcioleciu alarmująco wzrosło tempo wylesiania. Trzy czwarte lasów strefy umiarkowanej i połowa lasów tropikalnych została już wytrzebiona. Według ocen co roku ulega zniszczeniu od 150 tys. do 200 tys. km kw. lasu tropikalnego¹². Wycinanie lasów dla milionów ludzi oznacza głód, brak wody i śmierć. Wpływa na jakość żywności, lekarstw, pogodę¹³. Przyczynia się do większego skażenia atmosfery, wyjąłowania gleby, wyginięcia licznych gatunków zwierząt i roślin. Powołując się na badania przeprowadzone przez dr. Edwarda O. Wilsona, biologa z Uniwersytetu Harvard, świadkowie Jehowy podają, że co roku wymiera 27 tys. gatunków roślin i zwierząt, czyli trzy na godzinę. „Jeżeli tak dalej pójdzie, w ciągu 30 lat może wyginąć do 20 procent gatunków zamieszkujących ziemię. Poza tym tempo wymierania nie stoi w miejscu, lecz stale rośnie. Przewiduje się, że z początkiem przyszłego wieku codziennie będą znikać z powierzchni ziemi setki gatunków”¹⁴. Z tej perspektywy człowiek jawi się jako największy drapieżca na ziemi. Jak wynika z ocen naukowych, do 2000 r. zostanie wytępionych od 500 tys. do 1 mln gatunków roślin a także owadów i zwierząt¹⁵. Wskutek nieodpowiedzialnej działalności człowieka jednej trzeciej powierzchni lądów zagraża pustynienie. W niektórych rejonach Afryki w ciągu zaledwie 20 lat Sahara posunęła się o 350 km¹⁶.

Opierając się na badaniach Organizacji Narodów Zjednoczonych, świadkowie Jehowy podkreślają, że ponad miliard ludzi żyje w skupiskach miejskich, codziennie narażając się na wpływ groźnego dla zdrowia stężenia cząsteczek sadzy oraz trujących gazów, takich jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i tlenek węgla. W ciągu ostatnich dziesięciu lat w związku z gwałtownym rozrastaniem się miast problem ten coraz bardziej staje się dokuczliwy. Do atmosfery trafiają rokrocznie 24 mld ton dwutlenku węgla, co zdecydowanie może wpłynąć na ocieplenie się klimatu ziemi. Ponadto połowę z produkowanych obecnie 70 tys. substancji

¹¹ *Gdzie niedobory wody są największe*, „Przebudźcie się!” 1997, nr 16.

¹² *Niektóre główne problemy ekologiczne świata*, „Przebudźcie się!” 1996, nr 1.

¹³ *Wilgotne lasy tropikalne*, „Przebudźcie się!” 1990, nr 9.

¹⁴ *Ginący świat dzikich zwierząt*, „Przebudźcie się!” 1997, nr 13.

¹⁵ *Niektóre główne problemy ekologiczne świata...*

¹⁶ *Ibidem*.

chemicznych sklasyfikowano jako trujące. W samych Stanach Zjednoczonych wytwarza się rocznie 240 mln ton środków toksycznych. Do roku 2000 na tymczasowych składowiskach będzie zgromadzonych prawie 200 tys. ton odpadów promieniotwórczych¹⁷. Wszystko to prowadzi do nieuniknionej zagłady życia na naszej planecie.

Źródła, środki przewycięzania i skutki kryzysu środowiskowego prezentowane w publikacjach Organizacji Świadków Jehowy a ich doktryna religijna

Jak zauważyliśmy, Organizacja Świadków Jehowy w swoich publikacjach zwraca uwagę na wszystkie najważniejsze problemy natury ekologicznej i wynikające z nich niebezpieczeństwa, jednak sama Organizacja, nie włącza się w działania żadnej organizacji o charakterze ekologicznym w świecie. Wynika to z przekonania świadków Jehowy, że ludzkość, mimo licznych i nieustających działań, nie jest w stanie uporać się z tymi problemami. Organizacje międzynarodowe, liczne badania, sympozja naukowe, działania ekologów – wszystko to, według świadków Jehowy, tylko w minimalnym stopniu przyczynia się do pewnego postępu, który jest jednak znikomy w porównaniu ze spustoszeniami, jakich człowiek dokonuje na całym świecie. To my, ludzie, wywołaliśmy te problemy, ale rozwiązanie ich nie leży w naszej mocy¹⁸.

Działania ekologów są marnotrawieniem sił i energii, gdyż „ocalenie naszej bezcennej atmosfery nie zależy od tego, czy ludzie zastosują się do wymogów ochrony środowiska. Do oczyszczenia nie tylko atmosfery, lecz także całej ziemi dojdzie raczej wskutek interwencji Tego, który sprawuje najwyższą władzę”¹⁹. „Problem skażenia środowiska zniknie dopiero wtedy, gdy przystąpi do działania sam Bóg”²⁰. Dlatego zaprezentowane wyżej problemy związane z nieodpowiedzialnym działaniem człowieka, prowadzącym do zakłócenia harmonii i ładu w środowisku, nie są dla świadków Jehowy przedmiotem zainteresowania samym w sobie, lecz spełniają funkcję służebną wobec doktryny o czasach ostatecznych, która od początku stanowiła ideę przewodnią ich posłannictwa. Zgodnie z nią wszelko zło na ziemi, w tym problemy ekologiczne współczesnego świata, jest wynikiem działalności Szatana Diabła, który „nienawidzi Jehowy Boga i chce doprowadzić jego stworzenie do ruiny. [...] Wprowadził w błąd całą zamieszkałą ziemię i sprawił, że ludzie – którzy mieli być jej opiekunami – stali się najbardziej bezwzględnymi łupieżcami, idąc w ślady znanego ze starożytności Nimroda *potężnego łowcy na przekór Jehowie*”²¹. Człowiek, który uległ Szatanowi

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ *Ratunek dla Ziemi bliski*, „Przebudźcie się!” 1993, nr 2.

¹⁹ *Jak nasza atmosfera zostanie uratowana*, „Przebudźcie się!” 1995, nr 1.

²⁰ Ibidem.

²¹ *Kiedy cała ziemia będzie rezerwatem przyrody*, „Przebudźcie się!” 1997, nr 13.

sprzeciwił się woli Boga i od tej pory żyje ze znamięm grzechu pierworodnego, którego owocem jest ludzka niedoskonałość. Bóg pozwala jednak niedoskonałemu człowiekowi korzystać bez ograniczeń z jego wolnej woli, aby pokazać mu w ten sposób jego nieudolność i słabość, które wynikają ze skażenia człowieka grzechem pierworodnym.

W tym kontekście kryzys ekologiczny jest dla świadków Jehowy kryzysem o podłożu duchowym, „[...] wiąże się z upadkiem natury ludzkiej. Człowiek jest gotowy poświęcić naturalne piękno Ziemi oraz jej bogactwa, egzystencję tysięcy gatunków roślin i zwierząt, a nawet zdrowie ludzkie. Co więcej, zupełnie nie liczy się z dziećmi i wnukami, którym przyjdzie żyć na zdewastowanej Ziemi. Wreszcie daje wyraz swej niewdzięczności i swemu lekceważeniu wobec tego, który stworzył naszą planetę i uczynił ją domem dla ludzi”²². „Nasza planeta stanie się rzeczywiście czystym domem dla rodzaju ludzkiego dopiero wtedy, gdy jej mieszkańcy będą czyści tak pod względem fizycznym, jak i moralnym. Ludzie muszą przewyciężyć wrodzony egoizm i rozwinąć w sobie niesamolubne cechy, okazując zainteresowanie dobrem bliźnich i zwierząt”²³.

Narastające obecnie problemy, z którymi człowiek nie potrafi sobie poradzić, stanowią dla świadków Jehowy znaki „dni ostatnich”²⁴. Członkowie Organizacji wierzą w to, że oto wkrótce nastąpi bezpośrednia interwencja Boga Jehowy, który już kilkakrotnie zadziałał w podobnych okolicznościach. Wskazują na potop, kiedy „Ziemia była skażona w oczach Boga i pełna nieprawości. I spojrzął Bóg na ziemię, a oto była skażona, gdyż wszelkie ciało skaziło drogę swoją na ziemi”²⁵. Za czasów Noego ziemia była rujnowana w oczach Bożych z powodu przemocy i niegodziwości wśród ludzi, dlatego Bóg, chcąc zapobiec zrujnowaniu ziemi przez człowieka, zesłał powszechny potop. Ponownie Bóg ukazał swój gniew w historii narodu wybranego, Izraela. Najpierw wytracił rdzennych mieszkańców ziemi Kanaan, którzy skalali ziemię, na której żyli. Następnie osadzając na tej ziemi naród wybrany, Bóg udzielił wskazówek, jak mają żyć i gospodarzyć. „Jednakże Izraelici zanieczyścili tę ziemię, dopuszczając się takiej samej rażącej niemoralności jak Kananejczycy”²⁶. Dlatego Bóg wypędził ich z tej ziemi, posługując się Babilończykami, którzy uprowadzili ich w niewolę do swojego kraju.

Również w dzisiejszych czasach, i to już wkrótce, zdaniem świadków Jehowy, ma nastąpić koniec tego stanu rzeczy. Zbliża się czas ostateczny, zwany Armagedonem. Zanieczyszczona jest zarówno natura ludzka, jak i środowisko. Popadając w grzech, człowiek doprowadził do dewastacji ziemi, dlatego Bóg przybędzie, aby wypełnić swoje wyroki, „zniszczy tych, którzy niszczą ziemię”²⁷.

²² *Ratunek dla Ziemi bliski...*

²³ *Czy zbliża się koniec zanieczyszczenia środowiska?*, „Przebudźcie się!” 1990, nr 8.

²⁴ *Będziesz mógł żyć wiecznie w raju*, 1989.

²⁵ Księga Rodzaju 6,4, 11, 12: *Biblia warszawska*; cyt. za: *Ocalenie ziemi od zniszczenia*, „Strażnica” 1990, nr 13.

²⁶ *Ratunek dla Ziemi bliski...*

²⁷ Objawienie św. Jana 11,18.

„I jak właściciel domu dokonuje eksmisji lokatora dewastującego mieszkanie, tak Stwórca *wyeksmituje* tych, którzy rujną Jego piękne dzieło, nasz glob”²⁸. Zginą wówczas wszyscy bezbożnicy²⁹. Przeżyją tylko ci, którzy mają szacunek dla Boga, Jego zasad i twórczy dzieł³⁰. Bóg zaprowadzi nowy, doskonały ład, uczyni nową ziemię. Pozwoli jej odzyskać pierwotny stan, utracony wskutek rabunkowej gospodarki człowieka³¹. Bóg ocali ludzkość i ziemię od zagłady³². Ekosystemy ziemi zostaną odnowione. „Pustynie nie będą już bezlitośnie się rozszerzać, a nawet *zakwitną jak szafran* (Izajasz 35,1). Zamiast niedoborów żywności *będzie nadmiar żywności w kraju* (Psalm 72,16). Umierające rzeki uwolnią się od zanieczyszczeń – *będą klaskać w dłonie* (Psalm 98,8)”³³. Żadnej formie życia nie zagrozi już nigdy niebezpieczeństwo. „Ujrzymy spacerujące spokojnie tygrysy, lwy i słonie. Wody mórz zaroją się od przeróżnych stworzeń, pojawią się rozmaite gatunki gadów, owadów oraz ptaków, między innymi papug – a wszystko to będzie w należytej równowadze. Posłuszny rodzaj ludzki odzyska człowieczą doskonałość”³⁴.

Według świadków Jehowy po czasie Armagedonu, który nastąpi już wkrótce, na ziemi zostanie przywrócony raj. W tym wiecznym raju zamieszkają pokorni³⁵, sprawiedliwi³⁶ i łagodnie usposobieni³⁷, którzy chcą pełnić wolę Bożą³⁸. Nie będzie już zła na ziemi, a jedynym panującym rządem będzie Królestwo Boże³⁹. Nikomu nie będzie wolno stwarzać zagrożeń dla przywróconego raju⁴⁰.

Tych, którzy chcieliby znaleźć się w tym nowym, sprawiedliwym świecie i żyć na ziemi oczyszczonej przez Boga, świadkowie Jehowy zachęcają do poznawania i wprowadzania w życie woli Bożej.

Na zakończenie można tylko wyrazić nadzieję, że wiara w nadprzyrodzony sposób rozwiązywania problemów ekologicznych współczesnego świata nie skłoni „wszystkich ludzi dobrej woli” do przyjęcia biernej postawy wobec niebezpieczeństwa, jakie zawisło nad naszym wspólnym domem.

²⁸ *Ocalenie ziemi od zniszczenia...*

²⁹ II List św. Piotra 3,7. *Biblia Tysiąclecia...*

³⁰ Objawienie św. Jana 21,7,8.

³¹ *Co czeka naszą wrażliwą planetę?...*

³² *Ocalenie ziemi od zniszczenia...*

³³ *Co czeka naszą wrażliwą planetę?...*

³⁴ *Zagrożone gatunki*, „Przebudźcie się!” 1996, nr 15.

³⁵ Psalm 37,11.

³⁶ Psalm 37,29.

³⁷ Ewangelia wg św. Mateusza 5,5.

³⁸ Księga Przypowieści 2:21, 22.

³⁹ *Będziesz mógł żyć wiecznie w raju...*

⁴⁰ Księga Przypowieści 2,20–22.